

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De impatientia cohibenda. cap.xxiii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

De impatientia cohibenda. CAP. XXIII.

QVONIAM blasphemiae, omnium vitiorum ser-
 monem dehonestantium grauissimè, & turpissi-
 mè, mater est impatientia, vt D. Chryostomus
 inquit^a, quomodo hæc refranari, & cohiberi debeat, di-
 cemus. In primis autem oportet premere malas cogita-
 tiones, neque permittere linguæ, vt aliquid sonet absur-
 di, quemadmodum B. Iob innumera perpeffus mala,
 perseuerauit gratias agere Deo. Sunt nonnulli, qui si ioc-
 co conuitiõ ve abs quopiam tacti fuerint, aut in aduer-
 sam valetudinem inciderint, aut capitis dolorem, aut
 alium huius generis morbum, ilico blasphemias effun-
 dunt, ac molestiam quidem morbi sustinent, sed fructu
 priuantur, dum in beneficum Deum suum, in prouiso-
 rem, in ipsorum curam agentem, in seruatorem conui-
 tia iaciunt, nec se sentiunt in præcipitium abripi, seque
 ipsos in extremi exitij barathrum deijcere. Non enim si
 blasphemiam proferunt, leuiorem reddunt morbum, aut
 iniuriam illatam tollunt. Exacerbant potius illa, ac mo-
 lestiorem sibi reddunt cruciatum. Propter hoc enim dia-
 bolus innumeras impingit molestias, vt in illud bara-
 thrum eos præcipitet. Et siquidem viderit eos blasphe-
 mias proferentes, protinus auget dolorem, ac maiorem
 reddit, quo stimulati rursus indignè ferant. Quod si vi-
 deret eos fortiter perferentes, quoque morbus, seu iniu-
 ria esset acrior, & maior, hoc magis agerèt gratias Deo,
 ilico desisteret, vt qui incassum frustra que pergeret im-
 mittere. Quemadmodum enim, vt D. Chryostomus in-
 quit^b, canis assistens mensæ, si viderit hominem vescen-
 tem subinde aliquid eorum, quæ in mensa sunt ipsi pro-
 iicientem, manet assidue. Quod si semel, atque iterum
 sic astitit, vt discesserit nihil adeptus, protinus abstinet,
 veluti qui iam frustra, & incassum assistat. Itidem &
 diabolus iugiter nobis inhiat, si quod blasphemum ver-
 bum ipsi ceu cani proijciamus, hoc accepto rursus ag-
 greditur. Quod si perseueraueris gratias agere, iugu-
 laueris illum fame, celeriter que abegeris, & aufuge-
 re coegeris. Verum non potest tacere cruciatu stimu-
 latus: nec ego prohibeo te loqui, sed volo te pro
 blasphemia loqui gratiarum actionem, pro verbis in-
 digna-

*Impatientia
 blasphemia
 mater.
 a in Hom. 3. de
 Lazaro.*

b in d. Hom. 3.

*Ioco blasphe-
 mia quid dicē-
 dum et facien-
 dum Deo.*

dignationis, verba boni ominis. Confitere Dominum
ma vehementer, obsecrando; clama vehementer, p
ficando: sic tibi & morbus redditur leuior, diffici
quidem diabolo propter tuam gratiarum actionem
verò auxilio accedente. Nam si blasphemias effu
pariter & Dei auxiliū submouisti, & diabolum a
sus temetipsum reddidisti sauiorem, & teipsum m
inuoluisti doloribus. Sin gratias egeris, & insidias
puleris mali dæmonis, & Dei pro te solliciti medel
conciliaueris. Verum ex consuetudine frequēter m
rapitur lingua, vt peruersum illud verbum sonet. Vt
cum huc rapietur, priusquam verbum effuderit, m
morde illam vndique dentibus acriter. Præstat illa
fluere sanguine, quàm tunc in inferno concupiscere
tam, nec impetrare posse refrigerium; præstat illam
porarium ferre dolorem, quàm tunc perenniter d
mortalibus malis cruciari: Quemadmodū diuini
lingua ardore æstuans nullum impetrauit refriger
Deus præcepit, vt inimicos tuos diligas, tu verò D
te amantem auersaris. Deus iussit, vt conuictis inle
tibus benignè loquaris, maledicentibus benedic
verò illi benefacienti & tui curam agēti maledicis,
nulla in re læsus sis. An non potuit soluere afflictionem
Potuit, sed permisit, vt fias probatior. Verum ecce
quis, collabor interim ac pereo: non propter afflictionem
naturam peris, sed propter tuam socordiam. Dic
vtra res est facilior, blasphemiam, an gratiarū actio? Ne
ne illa eos, qui audiunt hostes, & inimicos tibi redd
in desperationem postea conijcit? Hæc verò innum
adferi Philosphiæ coronas, incredibile quæ ab omni
admirationem, denique ingentia à Deo præmia. Cur
tur quod vtile est, quod facile, quod iucundum omni
id quod lædit, quod contristat, quod tabefacit illius
sectaris? Quin & alioqui si tentationis, ac paupertatis
fictio cautā esset blasphemiarum, oporteret omnes
in paupertate viuunt, blasphemos esse. Ne igitur d
mus quod paupertas, morbus, & periculorum insultus
compellant ad blasphemiam. Non paupertas, sed
conseruatio; non morbus, sed Dei contemptus; non p
iculorum insultus, sed pietatis desertio, vt ad blasphemiam

*Lingua colli-
benda.*

*Cur gratiarum
actio, blasphemiam sit facilior,
magisque amplectenda.*

*Quæ sint cau-
sæ blasphemias.*

miam, ita ad omne malitiæ genus adducit minus at- tentos.

Porro quia medicorum axioma est, contraria contra- rijs curari, ad impatientiam curandam, & cohibendam patientia opus erit, quæ vt D. Gregorius tradit^a, tribus modis exerceri solet. Alia namque sunt quæ à Deo, alia quæ ab antiquo aduersario, alia quæ à proximo sustine- mus. A proximo namque persecutiones, damna, & con- tumelias sustinemus: ab antiquo aduersario tentameta: à Deo autem flagella toleramus. Sed in his omnibus modis vigilantibus oculo semetipsum debet mens circun- spicere, nec contra mala proximi pertrahatur ad retribu- tionem mali: nec contra tentameta aduersarij seducatur ad delectationem, vel consensum delicti: nec contra fla- gella opificis prorumpat ad excessum murmurationis, nec hic ageres retribui nobis præsentia bona queramus. Patientia enim, vt D. Chrysostomus inquit^b, omnium bonorum causa est, & vniuersæ philosophiæ radix. Vnde non abs re Sapiens quidam: Multæ prudentiæ vir tolerans est, inquit^c, intolerans validus stultitia: Et ciuitati con- ferens munita, hanc illa tutiorem esse dicit. Est enim pa- tientia scutum inexpugnabile, turris firma, mala omnia repellens: & quemadmodum in abyssum maris scintilla delata, huic quidem nihil obest, ipsa extinguitur; sic in animum tolerantem quicquid incidere maximarum etiam rerum potest, facile quidem absimitur ipsum, ille con- turbabitur prorsus nihil. Quædo rebus omnibus solidior patientia est, exercitus, thesauros, equos, muros, arma, & quodcumque tandem memores licet, æquæ firmum pa- tientia nihil adduces. Hisce rebus enim omnibus, vt sti- parus quis sit, sæpe accidit tamē, vt ira iuueniliter victus loco moueatur; tumultu, & turba misceat omnia. Hic verò velut in portu sedens summa semper fruitur tran- quillitate. Inijce multam, nihil hanc petram mouebis: contumelia pete, nondum turrim concussisti: plagas in- cute, nihil dum adamantem illum perterruisti. Longani- mus enim idcirco vocatur, quia longum & ingentem ani- mum habet. Nam longum, magnū etiam dici consuevit. Et hanc talem virtutem charitas nobis parit, quæ tam possidentibus, quàm fruuentibus se ingentem præstat vti- litatem.

*Impatiētia ve-
franda, seu
sananda est pa-
tientia.
a Hom. 36. in
euang.
Quibus modis
patientia exer-
citur.*

*b in cap. 13. &
pist. 1. ad Co-
rinth. Hom. 33.
Patientia om-
nium bonorum
causa.
c Proverb. 14.
Patientia laus,
de qua etiam
lege Tertullia-
ni librum.*

*Patientia rebus
omnibus est so-
lidior.*

*Patientis cur dis-
citur longani-
mus.*

*Patientia cha-
ritatis filia.*

H

litatem. Nolo homines desperatos dicas, qui cum
tis obsunt impunè, deteriores euadunt. Fit istud enim
eorum longanimitate, sed improbitate eorum, qui
ma re pessimè vtuntur: Hos nolo dicas mitiores,
volo, qui multum ea re iuuantur. Hi cum iniuriam
lerunt, & nullam ipsi contra sentiunt; tamen ma-
dicinam à se affectorum mirati, ingens virtutis ex-
documentum sumunt.

*a lib. 1. offic.
cap. 48.
Tria sunt ge-
nera hominum
iniuriam acci-
pientium.*

1. D. verò Ambrosius^a docés quemadmodum repri-
tur iracundia, tria ponit genera hominum iniuriam
cipientium, Vnum est eorum, quibus peccator in-
cōuitiatur, inquietat lis quia deest iustitia pudor
augetur dolor. Horum similes pluri mi de meo ordine
meo numero. Nam mihi infirmo si quis iniuriam
forſitan licet infirmus donem iniuriam meam, si
obijciat, non sum tantus, vt sim contentus con-
mea, etiam si me eius obiecti alienum nouerim, ſi
pio abluere ingenui pudoris notam, tanquam in
Ergo oculum pro oculo, & dentem pro dente ex-
conuitium conuitio rependo. Si verò is sim qui pro-
etsi nondum perfectus, non retorqueo cōtumeham
influat ille conuitiis, & inunget aures meas contum-
ego taceo, & nihil respondeo. Si verò perfectus sum
nedico maledicentibus, sicut benedicebat & Paulus
ait^b: Maledicimur, & benedicimus. Audierat enim
centem^c: Diligite inimicos vestros; orate pro
niantibus, & persequen-ibus vos. Ideo Paulus per-
tionem patiebatur, & sustinebat, quia vincebat, &
gabat humanum affectum proposita mercedis gra-
vt filius Dei fieret, si dilexisset inimicum.

*b 1. Corint. 4.
a Matth. 5.*

Præparandus est autem animus, exercenda mens
bilienda ad constātiā, vt nullis perturbari animus
sit terroribus, nullis frangi molestiis, nullis suppliciis
dere. Quæ difficilè quidem sustinentur: Sed quia con-
supplicia, grauiorum suppliciorum vincuntur forma-
ne, ideo si consilio firmes animum tuum, nec à ratio-
discedendum putes, & proponas diuini iudicij metas
perpetui supplicij tormenta, potes animi subira tolera-
tiam. Hoc igitur diligentia est, vt quis ita se compa-
Illud ingenij, si quis potest vigore mentis prauidere

*Quomodo ac-
quiratur tole-
rantia, & pa-
tientia.*

futura sunt, & tanquam ante oculos locate, quid possit accidere, & quid agere debeat, si ita acciderit, definire: interdum duo, & tria simul voluere animo, quæ conijciat aut singula aut conjuncta accidere posse, & aut singulis, aut coniunctis disponere actus, quos intelligat profuturos. Fortis ergo est viri, nō dissimulare cūm aliquid immincat, sed prærendere, & tanquam explorare de specula quadam mentis, & obuiare cogitatione prouida rebus futuris, ne fortè dicat postea: ideo ista incidi, quia non arbitrabar posse euenire. Denique nisi explorentur aduersa, citò occupant. In his ergo duobus illa est animi excellentia, vt primūm animus tuus bonis excitatus cogitationibus, mūdo corde quod verum & honestum est, videat. Beati enim mundo corde, quia ipsi etiam Deum videbunt^a: atque id quod honestum est solum bonum iudicet. Deinde nullis perturbetur occupationibus, nullis cupiditatibus fluctuet, & iudicium suum stabili ratione confirmet, & quæ iudicauerit leuia, tanquam nihil profutura contemnat. Deinde si quid acciderit aduersi, idq; graue, & acerbum putetur, ita ferat, vt nihil præter naturam accidisse putet, cūm loquerit^b: Nudus natus sum, nudus exibo: Quæ Dominus dedit, Dominus abstulit; seruetque in omnibus personam sapientis, & iusti, sicut ille seruauit, qui ait^c: Sicut Domino placuit ita factum est, sit nomen Domini benedictum. Si bona suscepimus de manu Domini, quæ mala sunt non sustinebimus?^d

Fortitudo igitur nec tentetur cupiditatibus, nec frangatur metu, quia virtus sibi cōstat, vt fortiter omnia persequatur vitia, tanquam virtutis venena. Iracundiam velut quibusdam propulset armis, quæ tollit consilium, & tanquam agritudinem vitet^e: perturbata enim mente latius se, ac longius fundit appetitus, & tãquam efferato impetu iræ nos rationis non suscipit, nec vlla sentit aurigæ moderamina, quibus posset reflecti. Vnde plerumque non solum dum animus exagitur, amittitur ratio, sed etiam inflammatur vultus, vel iracundia, vel libidine: pallefcit timore, voluptate se non capit, & nimia gescit lætitia. Hæc cūm fiunt, abijcitur illa naturalis quædã censura, grauitasque morum, nec teneri potest illa, quæ in rebus gerendis, atque consiliis sola potest auctoritatem suam,

*a Math. 5.
Id solum bonū
est quod honestum est.
Aduersa quomodo tolerantur
da sunt.*

b Job 1.

c Job 1.

*d Ambros. d.
lib. 1. offic. cap.
38.*

*Iracundia tollit
consilium.
e Ambros. d.
lib. cap. 39.*

*Quomodo grauitas morum,
& constantia
amittatur.*

H ij suam,

suam, atque illud quod decet, tenere constantia. Gra-
 autem appetitus ex indignatione nimia nascitur, quo
 acceptæ plerumque accendit iniuriæ dolor.^a

^a Ambros. d.
 lib. cap. 47.

Eos vero, quos ad tolerantiam passionum fortis
 charitas reddit, nulla delectatio carnis, nulla voluptas
 male blanda corrumpit. Quoniã, si non quid, sed pro
 quid patiamur plurimum refert, non in iis patientia
 ut D. Prosper inquit^b, qui æquanimiter patiuntur ani-
 tia, sed in iis tantum, quos fortiter facit sustinere iustitia.

^b de vita con-
 temp. lib. 3. cap.
 20.

In quibus fit
 vera patientia.

^c Matth. 5.

Patientiam ve-
 ram non facit

poena, sed cus-
 sa

Patientia iusta
 in quibus fit.

^d Psal. 117.

Denique Dominus non ait^c: Qui persecutionem pati-
 tur, & tacuit, sed adiecit: propter iustitiam; ut cuius
 ostenderet, quod patientiam veram non facit poena
 causa; & ideo beatitudinem, non persecutionem pati-
 tibus, sed propter iustitiam patientibus repromisit. Quod
 si ita est, superandorum malorum sustinentia tunc est
 patientia, si fuerit iusta: Et in iis iusta est patientia, si
 nec doloribus, nec voluptatibus cedit mētis iniuriæ
 constantia. Sed hæc animi fortitudo ab illo est nobis, ut
 Propheta cantamus^d: Fortitudo mea, & laus mea
 minus, & factus est mihi in salutē. Fortitudo nostra
 quia ita nos cōtra omnia vitia inuicta protectione
 roborat, ut animum nostrum nec blanda dissoluatur,
 aduersa deiciant, & tunc laus nostra Dominus fit. Nos
 nos de muneribus Dei, sed diuina in nobis cupimus
 munera prædicari. Nec illi suam possunt iactare vitia
 quibus Dominus factus est in salutem. Is ergo cui
 minus est animi fortitudo, nullis carnalibus delecta-
 cedat, nullis voluptatibus acquiescat, ambitione
 pularem gloriam vineat: Non cum pecuniæ amore
 ciat, non acerbitas passionum, damnorumque subie-
 Sit illi Deus laus tota, perfecta gloria, delectatio
 spes certa, securitas firma, possibilitas sana, sanitas
 rupta, ut ei, quicquid carnalibus placet in hoc mūdo
 spli ceat; quicquid pretiosum videtur esse vilescat, quic-
 quid nitidum, futurorum contemplatione sordescat
 iam ab his, quæ iam per gratiam Dei elisit, se pati-
 elidi, quia & turpius videtur animū ab his vitis
 quæ vicerat, & nihil ei profit aliqua superasse, si
 quod neglexerit superare, subiaceat, quando non illi
 tis haberi solet, qui in adeundis laboribus, periculis
 Clarus

Vivē fortis,
 qualis esse de-
 beat.

claruerit, aut frænandis voluptatibus, ac domandis insti-
 terit: sed ille magnus, & sublimis, ille potens, atq; dignus
 fortitudinis appellatione cēsendus sit, qui nihil sibi vitij
 rebellare, aut dominari permiserit, modo absit ignauia;
 ne nos id desperemus posse, quod possumus: Absit præ-
 sumptio vitiosa; ne nobis hoc quoq;, quod per Dei gra-
 tiam possumus, ascribamus. Quia siue de munere Dei,
 quo fortes efficimur, desperemus; siue nos de nostra pos-
 sibilitate iactemus, idonei ad resistendum vitij esse non
 possumus. Et vtique animi fortitudo tam desperandi
 ignauiam debet excutere, quàm iactantiæ contraire.

Ceterum Prælati in subditos nimiam ostentare caue-
 bunt patientiam. Nam si, quod absit, ecclesiasticam soli-
 citudinem, vigorem, nec negligant, perdet desidia disci-
 plinam, & animabus fideiū profectio nocebitur. Cun-
 ctis enim rectoribus, vt D. Gregorius inquit b, vtraque
 summo perē sunt tenenda, vt nec in disciplina vigore
 benignitatem mansuetudinis, nec rursus in mansuetudi-
 ne, districtiōe deserant disciplinæ, quatenus nec à com-
 passione pietatis obdurescant, cum contumacem corri-
 gunt; nec disciplinæ vigorem molliant, cum infirmorum
 animos consolantur. Regat ergo disciplina mansue-
 tudinem, & mansuetudo ornet sermone vigorem, &
 sic alterum commendetur ex altero, vt nec vigor sit ri-
 gidus, nec mansuetudo dissoluta. Et, vt D. Augustinus in-
 quit c; qui emendat verbere in quem potestas datur, vel
 coërcet aliqua disciplina, & tamen peccatum eius, quo
 ab illo læsus, aut offensus est, dimittit ex corde, vel orat,
 vt ei dimittatur, nō solum in eo, quod dimittit ex corde,
 atque orat; verum etiam in eo, quod corripit, & aliqua
 emendatoria poena plectit, elemosynam facit; quia mi-
 sericordiam præstat: Multa enim bona præstatur inuitis,
 quando eorum consultiur vtilitati, non voluntati, quia
 ipsi inueniuntur sibi inimici. Et idem alibi d: Quando
 inquit, necessitas disciplinæ in moribus coërcēdis dicere
 vos dura verba compellit, si etiam ipsi modum vos ex-
 cessisse sentitis, non à vobis exigitur, vt vos à subditis
 veniam postuletis; ne apud eos, quos oportet esse sub-
 iectos, dum nimium seruetur humilitas, regēdi si angatur
 auctoritas. At petenda est venia ab omnium Domino,
 au ditoritas.

H iij qui no-

*Prælati in sub-
 ditos nimiam
 non debet ostē-
 tare patientiam.
 a c. iustum. 23.
 q. 3. & arg. c.
 fin. 21. q. 3.
 b in c. sunt nō
 que, dist. 47.*

*c in c. & qui
 emendat. dist.
 45.*

*Quomodo bo-
 na præstanda
 sint inuitis.
 d in c. quando.
 dist. 86.*

*Dum à Præla-
 tis nimium ser-
 uatur humili-
 tas, regēdi si an-
 gatur auctori-
 tas.*

qui nouit eos, quos plus iusto fortè corripitis, quam
a Hom. 30. ad neuolentia diligatis. Nam, vt Chrysoſtomus in
popu. Antioch. ira tempus nullum eſt, cùm nobis auxiliamur. Si
 ſit opus alios corrigere, tunc ea præfertim oportet
 alios eruamus.

Danda itaque omnibus eſt opera, vt in vera, & in
 patientia animas noſtras poſſidere poſſimus. Quod
 ſi refranantes impatientiam noſtram, ſemper in Deo
 gaudeamus, ſine intermiſſione oremus, in omnibus
 gratias agentes. Hæc eſt enim voluntas Dei ſemper
 agere. Hoc eſt animæ ſapienter inſtitutæ, vt D. Chryſoſtomus
 alibi inquit *b*: Paſſus eſt aliquid mali? ſed diu
 non eſt malū. Gratias age Deo, & malum in bonum
 tranſmutatum. Dic tu quoque quæadmodum & laus
 nomen Domini benedictum in ſecula. Quid enim
 quaſo, paſſus eſt? Incubuit morbus? At nihil nouum
 paſſus enim mortale nobis eſt, & pati natum. Sed peccatum
 inopia? Verum & hæc acquiri poſſunt, & amitti
 hic tantum manēt. Sed ab inimicis inſidiæ, & calumnia
 hic tantum manēt. Sed ab inimicis inſidiæ, & calumnia
 hic tantum manēt. Sed ab inimicis inſidiæ, & calumnia

b Hom. 68. ad
pop.
Malum quomodo
veritatis
ſit in bonum.

c Exech. 18.

d 1. Corinth. 6.

In quo bene vel
malè pati con-
ſiſtat.

Imagines lapi-
dibus impetens
ſemetipſum la-
pidat.

e Matth. 5.

f Mat. 5. Luc. 6.

Ait enim *e*: Anima quæ peccat, ipſa & morietur. Peccat
 uit autem non qui malè paſſus eſt, ſed qui malè
 Non ergò mortuum oportet vlciſci, ſed orare pro
 eruat a morte. Non Paulum audis dicentem *d*: Quod
 potius iniuriam non patimini, quare potius non
 mini? At vos iniuriam facitis, & aufertis; & hæc
 bus. Vides quod malè pati in malè faciendo eſt; bene
 rò pati in malè patiendo. Dic enim, quaſo, ſi quis
 pes conuulſis inſectaretur; ſi quis rerum dominos
 ret iniuria, quem læderet, ſemetipſum, an illos? placet
 eſt quod ſemetipſum. Ergò principem quidem lædes
 non illi, ſed ſibi nocet, Chriſtum autem contumelia
 ciens, per illud eum contumeliam pati cogit? Neque
 quam. Imagines lapidibus impetens quem lapidat, ne
 ne ſemetipſum? Poſtmodum Regis quidem terreni
 pidans imaginem, ſe lapidibus obruit, Chriſti verò
 merans imaginem (homo namque Dei imago) non
 ſemetipſum lædit? Dixit Chriſtus *e*: Qui irascitur ſine
 ſuo ſine cauſa, & qui fatuum vocat, reus erit gehennæ
 Alibi verò maiorem exigit philoſophiam *f*, non moſ

quiescere percussum iubet, sed è contrario etiam honorare cadentem, aliamque illi maxillam parare. Hoc autem dicit, nō ad hanc vnam tantummodo iniuriam imperans patientiam, sed in omnibus quoque aliis ad istius nos exercitationem virtutis erudiens. Sicut enim cūm dicit: qui fratrem suum fatuum vocat, reus erit gehennę; non de sola istud pronuntiat illius sermonis iniuria, sed de omni profectō maledictō: Ita hic quoque, non vt tantummodo palmis cęsi fortiter feramus iubet, sed vt quodcumque illud nobis fuerit illatum absque vlla perturbatione patiamur. Propterea ibi extremā elegit iniuriam, & hic faciei verberationē locauit. Quod certē maximē exprobrabile, & præcipuē esse iniuriosum solet. Cūm autem de illo, qui percutitur dixerat; pone etiam pro percutiente præceptum. Quando enim ille, qui patitur iniuriam, nihil se graue existimat sustinere, Siquidem ad philolophandum paratus, quodammodo ne sensum quidem ipsum experitur iniurię. Certat enim potius ille, qui cęditur. Tunc proculdubiō percussor pudore suffunditur, nec iam ictum infert secundum, etiam si omni proflus fera existat immanior. Imō plurimum se etiam de priore culpabit. Nihil enim ita lædentes coërceat, vt patientia, ac modestia læsorū. Nec secutorum modō coërceat impetum, sed de præcedente exigit pœnitentiam, cogitque cędentē, vt à percusso cum modestiā illius admiratione discedat. Quinimo & familiares facit, nec solum amicos de inimicis, sed saepe etiam famulos. Sicut è cōtrario, vltionis exactio vtrumque confundit, ac deteriorem facit, ac iram ad maius inflammat incendium; ad mortem quoque ipsam peruenit malum in vltiora progrediēs. Propterea eum, qui palmis cęditur, non modō prohibuit irasci, sed etiam percutiētis iram exatiare præcepit, vt ne primam quidem iniuriam videretur sustinuisse inuitus. Hoc enim, inquit, modo, etiam impudentissimum plaga certiore percutes, quā si eum ferires manu. Et non solum tibi eum tolerabiliorem facis, verum etiam sibi modestiorem.*

Præterea D. Hieronymus ad Eustochium Paulæ epistaphium scribens: Ego, inquit, inter alia aiebam, liuori esse cedendum, & dandum insanie locum, quod fecisset

H iiii Iacob

Quid fatuus ego maxillę nomine in præallegatis locis cōprebendatur.

Nihil ita lædentes coërceat, vt patientia, ac modestia læsorū.

a Chrysof. in cap. 5. Math. Hom. 18. Liuori, & insanie cedere dicitur.

Iacob in fratre suo Esau, & Daud in pertinacissimis
 micorum Saul. At illa respondebat: iuste hæc dicit
 diabolus contra seruos Dei, & ancillas non vtiq; peccet,
 & ad omnia loco fugientes non præcederet. Cur non
 non patientia liuorem superem, cur non humilitate
 gam superbiam, & percutienti maxillam, offeram
 ram, dicte Apostolo Paulo^a: Vincite in bono
 Nonne Apostoli gloriabantur, quando pro Domini
 tiebantur contumeliam? Nonne ipse Saluator humi
 uit se formam serui accipiens, & factus est obediens
 vsque ad mortem, & mortem crucis^b, vt nos sua pa
 ne saluaret? Iob nisi certasset, & vicisset in prælio,
 accepisset coronam iustitiæ, nec audisset à Domini
 tate me aliter locutum tibi, quam vt apparetis
 Beati dicuntur in Euāgelio^c, qui persecutionem pati
 tur propter iustitiam. Secura sit conscientia, que
 propter peccata patiamur, & afflictio in seculo me
 præmiorum est. Si quando procacior fuisset inimicus
 vsque ad verborum iurgia profiliisset, illud psalteri
 cantabat^d: Cum consisteret aduersum me peccator
 mutui, & filii à bonis. Et rursus^e: Ego autem quali
 dus non audiebam, quasi mutus non aperiens os
 Et factus sum sicut homo non audiens, & non habeo
 ore suo increpationes. In tentationibus Deuteronomio
 verba^f voluebat: Tentat vos Dominus Deus vestro
 sciat si diligatis Dominum Deum vestrum de toto
 vestro, & de tota anima vestra. In tribulationibus, &
 gustiis Isaia replicabat eloquia^g: Qui ab lacte
 lacte, qui abstracti ab vberibus, tribulationem super
 tribulationem expectate, spem super spem. Adhuc pulli
 propter malitiam labiorum, propter linguam malignam
 Ea scriptura testimonium in consolationem edisseruit
 Ablactorum esse, eorum scilicet, qui ad virilem
 peruenissent, tribulationem super tribulationem
 nere, vt spem super spem mereantur accipere. Sciam
 quoniam tribulatio patientiam operatur, patientia autem
 probationem, probatio verò spem, spes autem non
 fundit. Et quod, si is, qui foris est, homo noster commo
 patitur, ille, qui intus est, innouetur: & impresentiarum
 leue, & momentaneum tribulationis vestrae æternæ gloriæ
 con

^a Rom. 12.
 Malum in bono
 est vincendum.

^b Philipp. 2.

^c Matth. 5.
 Quando afflictio
 materia sit
 præmiorum.
 Contra iurgia
 quid medicandum.

^d Psal. 38.
^e Psal. 37.

Quid in tentationibus.
^f Deuter. 10.

Quid in tribulationibus, &
 angustiis.
^g Isa. 48.

pondus operatur in vobis, non aspicientibus quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur, æterna: Nec longum fore tempus etiam si humanæ impatientiæ tardum videatur, quin Dei statim videatur auxilium, dicentis ^a: Tempore opportuno exaudiui te, & in die salutis auxiliatus sum tibi. Nec dolosa labia, & linguas iniquorum esse metuedas cum Domino adiutore letemur, & ipsum debeamus audire, per Prophetam ^b monentem: Nolite timere opprobria hominum, & blasphemias eorum ne metueritis. Sicut enim vestimentum, sic comedit eos vermis, & sicut lanam, sic deuorauit eos tinea. Et ^c: Per patientiam vestram possidebitis animas vestras. Et ^d: Non sunt condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis, Et alibi ^e: Tribulationem super tribulationem sustinere, vt patienter agamus in omnibus, quæ accidunt nobis. Patiens enim vir multum est prudens: qui autem pusillanimis est, vehementer insipiens.

De patientia amplectenda, & seruanda.

CAP. XXIII.

ET si præmissa ad colubendam impatientiam, & amplectendam patientiam sufficiunt, tamen quia D. Ioannes Chrysostomus patientiam asserit omnium bonorum esse causam, & vniuersæ philosophiæ radicem, vt supra dictum est. D. verò Gregorius illam, quæ mater est omnium custosque virtutum per impatientiam vitium amittit, coronidis loco, quædam ex D. Cypriano de bono patientiæ supradictis adijciemus.

Origo autem, & magnitudo patientiæ Deo auctore procedit. Diligenda autem res homini, quæ Deo chara est. Bonum, quod amat diuina maiestas, commēdat. Si Dominus nobis & Deus pater est, sectemur patientiam Dei pariter & patris, quia & seruos oportet esse obsequētes, & filios non decet esse degeneres. Qualis verò in Deo, & quanta patientia, quod in contumeliam suæ maiestatis, & honoris instituta ab hominibus prophana templa, terrena figmenta, & sacra sacrilega patientissimè sustinēs, super bonos, & malos æqualiter facit diem nasci, & lumen solis oboriri, & cum imbribus terram rigat, nemo

H. v   à bene-

^a Isaiæ 49.

Lingua iniquorum non sunt metuenda.

^b Isai. 51.

^c Luc. 21.

^d Rom. 8.

^e Prouerb. 14.

Patiens vir, prudens est, impatiens, vehementer insipiens.

Patientia omnium bonorum causa, & philosophiæ radix. ^f Hom. 35. in euang. et 3. par. de cura pastor. admonitio. 10. Patientia origo à Deo.